

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ХНМУ – ПРОВІДНИЙ ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

МАТЕРІАЛИ
ІІІ навчально-методичної конференції ХНМУ

Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет

**Впровадження
інноваційних технологій організації
навчального процесу у ХНМУ –
провідний шлях підвищення якості
вищої медичної освіти**

**Матеріали
LII навчально-методичної конференції ХНМУ**

м. Харків, 30 січня 2019 року

Харків
ХНМУ
2019

УДК 378.015.31:001.895:61(477.54-25)ХНМУ
В80

Затверджено вченою радою ХНМУ.
Протокол № 1 від 24.01.2019 р.

Редакційна колегія

В.Д. Марковський, Л.В. Фоміна, С.О. Краснікова, Ж.І. Логвінова

В80 Впровадження інноваційних технологій організації навчального процесу у ХНМУ – провідний шлях підвищення якості вищої медичної освіти: матеріали ІІІ навчально-методичної конференції ХНМУ (Харків, 30 січня 2019 р.) / Міністерство охорони здоров'я України, Харк. нац. мед. ун-т. – Харків : ХНМУ, 2019. – Вип. 10. – 144 с.

Матеріали, наведені у збірнику, висвітлюють різноманітні інноваційні технології навчання, як сучасні навчально-педагогічні тренди, що забезпечують ефективність навчально-виховного процесу, доступність до отримання освітніх послуг, а також дають можливість підвищити рівень професійної підготовки та сприяють активізації навчального процесу й покращенню якості освіти.

Збірник розрахований на викладачів вищих медичних закладів.

УДК 378.015.31:001.895:61(477.54-25)ХНМУ

На заняттях з іноземними студентами були проведені літературні читання творів Т. Г. Шевченка. Студенти-іноземці самі читали уривки з творів видатного письменника, а також мали можливість почути вірші у виконанні викладачів та вітчизняних студентів.

Висновки та перспективи в цьому напрямку. Отже, одним із шляхів міжкультурного виховання майбутніх лікарів є організація в ЗВМО святкування Дня української писемності та мови, розкриття виховного потенціалу цього заходу. Нами визначено роль святкування Дня української писемності та мови для міжкультурного виховання майбутніх лікарів. Має місце прогнозування підвищення міжкультурної вихованості майбутніх лікарів під час вивчення курсу "Українська мова (за професійним спрямуванням)".

Перспективним напрямом подальшого дослідження є вивчення виховного потенціалу української мови професійного спрямування, залучення студентів ЗВМО до пізнання й осмислення ролі українських свят і традицій у вихованні нації, її ставлення до інших народів.

Література

1. Кульбачко, К. Є. Студенти-медики України у інтеркультурному просторі. Інноваційні тенденції підготовки фахівців в умовах полікультурного та мультлінгвального глобалізованого світу: зб. тез доповідей II Міжвузівської наук.-практ. конф. (11 квітня 2017р., м. Київ). Київ: КНУТД, 2017. – С. 138–141.

2. Козубовська І. В., Данко Д. В. Формування готовності іноземних студентів-медиків до міжкультурного спілкування. Науковий вісник Ужгородського національного університету: серія: Педагогіка. Соціальна робота / гол. ред. І.В. Козубовська. Ужгород: Говерла, 2017. – Вип. 1 (40). – С. 136–138.

3. Указ Президента №1241\97 від 06.11.1997. Про День Української писемності та мови. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1241/97>

4. Samovar L. Intercultural Communication: A Reader / L. Samovar, R. Porter. E.R. Mcdaniel. 13th ed. Boston: Wadsworth, 2012. – 532 p.

НАВЧАЛЬНА АУДИТОРІЯ ЯК ПРОСТІР ДЛЯ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА

Гончаренко Л. О.

*Поганий учитель підносить істину,
гарний навчає її знаходити.*

Адольф Дістервег, німецький педагог, XIX ст.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Історія розвитку освіти свідчить про те, що навчання завжди вимагало творчого ставлення до процесу засвоєння знань. Ще Г.С. Сковорода під час своєї педагогічної діяльності виступав проти схоластики та обмеження творчого простору викладачів. М. Шелер бачив в освіті процес розвитку творчої особистості. Одна з важливих проблем сучасної освіти - підготовка спеціалістів, що добре інформовані, але погано освічені [1]. Нова філософія вищої освіти вимагає від викладачів відмови від тривіальної трансляції науково-культурного й професійного досвіду та носія незаперечної істини, що має бути засвоє-

на студентами. Не слід давати студентам суму знань, але слід сформувати в них потребу навчатися протягом усього життя [2; 3]. Такий стан справ актуалізує необхідність розгляду ролі та значення творчої діяльності викладача у формуванні творчої особистості студента-медика.

Аналіз публікацій даної проблематики свідчить про те, що питання впливу творчого викладача на формування особистості студента постійно знаходяться в центрі уваги наукової спільноти. Ці аспекти знайшли своє відображення в працях зарубіжних (М. Бахтін, В. Біблер, А. Виговський, Б. Гершунський, С. Гессен, О. Лосев, А. Печеї, О. Тофлер та ін.) та вітчизняних (В. Андрущенко, С. Вітвицька, Н. Гузій, І. Зязюн, В. Кремень, М. Култаєва, В. Лутай, І. Предборська, В. Сухіна, В. Табачковський, Н. Чибісова та ін.) авторів. Діюча система освіти в Україні прагне змін і на найближчу перспективу передбачає як основний напрямок - перехід від репродуктивної, авторитарної освіти до освіти гуманістичного типу [4; 5]. Ось чому зазначена проблема не позбавлена свого важливого значення.

Метою й завданням статті є аналіз тенденцій впливу творчої діяльності викладача на формування творчої особистості студента-медика.

Виклад основного матеріалу. Футуристичний характер класичної університетської освіти виступає рушійною силою розвитку суспільства, детермінує необхідність випередження реальності, виходу за межі відомих знань і досягнень [6]. Університет, в основі якого лежить творче викладання, дозволяє зосередитися не на одержанні конкретної спеціальності або конкретних компетенціях, а на пізнанні принципів буття й розвитку природи, соціуму й людини [4;5;7].

Діалектика розглядає творчість як процес, рух до бажаного результату в умовах відсутності алгоритму пошуку. Цей процес не може бути заздалегідь визначений і формується протягом самого пошуку. Таким чином, творчість можна визначити як діяльність людини, що створює нові об'єкти й якості, схеми поведінки й спілкування, нові образи й знання [8, с. 704].

Вивчення механізмів і закономірностей творчості свідчить про те, що всі якості людини, які необхідні для творчості, розвиваються в процесі навчання й творчої діяльності а, отже, доступні кожній людині, що має нормальну психіку й необхідні фізичні дані.

Медична творчість, як й інші види професійної творчості, формується на базі творчого потенціалу особистості, яким вона володіє на момент вступу до навчального закладу. Переосмислення ролі й значення людини як суб'єкта творчості задає нові координати розгляду проблеми й розуміння творчості [9].

Лекційна аудиторія для викладача – це творча майстерня, лабораторія творчої діяльності. Творчий характер педагогічної діяльності визначається тим, що кожна лекція або практичне заняття повинні впливати на розуми й серця студентів, а значить проводиться як спектакль із властивими йому законами драматичного жанру, нікого не залишаючи байдужим.

Сам процес читання лекції не повинен сприйматися як буквальне читання, примітивна трансляція навчального матеріалу. Головна мета лекції полягає в тому, щоб відкривати істину, вести студентів шляхом її пошуку. На лекції студентам потрібно давати не суму знань, а орієнтири в науці,

мотивувати їхню допитливість, пізнавальність. Викладачі повинні обирати такі форми й методи проведення занять, які б виховували в студентів здатність і потребу логічно висловлювати свої думки в усній та письмовій формах, брати участь у дискусіях, оволодівати мистецтвом ставити запитання та ін. [4; 5].

Найважливіше завдання лектора – поєднати у своєму виступі всі вербальні й невербальні прийоми й способи впливу на аудиторію. Вербальні засоби передачі знань (дикція, темп викладу матеріалу, постановочні й риторичні питання) повинні перетворити ці знання в переконання студентів. Невербальні прийоми й способи впливу на аудиторію (жести, рухи тіла, міміка) повинні розбудити в студентах різні здатності сприйняття матеріалу, включати всі види пам'яті, особливості уваги. Під час викладу основного матеріалу повинне бути місце імпровізації, а також проявам елементів акторської майстерності [10].

Лектор проявляє свою творчість двічі: як автор тексту лекції (авторська лекція) і як виконавець. Навіть при наявності авторського матеріалу, підготовленого до початку заняття, сам процес викладу лекції вимагає максимального прояву творчості. Лекція дає можливість живого спілкування зі студентами, що дозволяє оперативно вносити зміни у виклад матеріалу.

Творчого викладача відрізняє те, що він здатний не тільки тримати в пам'яті величезний обсяг навчального матеріалу, але й "тримати" аудиторію в стані постійної уваги. Необхідно навчити студента сприймати матеріал, що викладається, через переживання, сумнів, осмислення, прояв творчості. Важливо, щоб студент знав про своє незнання й був мотивований до перманентного пошуку й множенню свого знання протягом усього життя. Досягнення такої майстерності під силу тільки творчому викладачеві [2; 3].

Висновки. Аналіз використаних джерел свідчить про те, що в сучасній освіті неocenенна роль належить педагогові-творцеві, покликаному у своїй творчій діяльності сконцентрувати навчальний процес не на навчальній дисципліні, а на особистості студента. Лише творчий викладач дійсно здатен допомогти студентові зрозуміти - хто він є у світі і який світ є в ньому. Університетська освіта повинна вважати за найважливішу мету формування творчої особистості студента-медика з високим рівнем професійної підготовки, загальної та медичної культури.

Література

1. Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм у системі підготовки освітянських кадрів: здобутки, пошуки, перспективи: Монографія / За ред. Н.В.Гузій; Мін-во освіти і науки України, Нац. Пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. – 427 с.

2. Какое образование для нас ценно? Материалы "круглого стола" // Вопросы философии. – 2018. – №6.

3. Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII "Про вищу освіту" (Із змінами і доповненнями).

4. Образование, общество, культура: Монография / Нар. укр. акад.; под общ. ред. В.Ф. Сухиной. – Х.: Изд-во НУА, 2006. – 252 с.

5. Філософські абрисы сучасної освіти: Монографія / За заг. ред. І. Предборської. - Суми: ВТД "Університетська книга", 2006. – 226 с.

6. Гессен С.И. Основы педагогики: введение в прикладную философию / С.И. Гессен. – М.: "Школа-Пресс", 1995. – 448 с.

7. Кремень В.Г. Філософія людиноцентризму в освітньому просторі / В.Г. Кремень. [2-е вид.]. – К.: Т-во "Знання України", 2010. – С. 282.

8. Современный философский словарь / Под общ. ред. В.Е. Кемеров. – 3-е изд. – М.: Академический Проект, 2004. – 864 с.

9. Соціально-філософські та етичні проблеми медицини. Навчальний посібник / Під заг. ред. А.П. Алексеєнко, В.М. Лісового. – Харків: Колегіум. – 2010. – 340 с.

10. Вітвицька С.С. Основы педагогики вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури / С.С. Вітвицька. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ПЕДІАТРІЇ СТУДЕНТАМ 5-6-ГО КУРСІВ МЕДИЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

Гончарь М. О., Омельченко О. В., Аленіна І. С., Черненко Л. М.

Сучасний рівень розвитку медичної науки та практики висуває підвищені вимоги до майбутніх лікарів за ступенем засвоєння практичних навичок і вмінь, здатності швидко орієнтуватися в складних клінічних ситуаціях, максимально наближених до практичної охорони здоров'я. Сучасні вимоги до фахівця породжують нові підходи до його підготовки.

Головною метою навчання в університеті є забезпечення високоякісної підготовки майбутніх лікарів на основі поєднання традиційних і сучасних методів навчання. Це може бути виконано шляхом удосконалення фундаментальної та практичної підготовки, глибокої інтеграції навчального, наукового й інноваційного процесів [1].

Розроблення, упровадження та використання нових, інноваційних технологій у підготовці фахівців-педіатрів, сімейних лікарів спрямована на формування навичок клінічного мислення.

Серед інноваційних технологій, побудованих на основі аналізу клінічних ситуацій, на кафедрі педіатрії № 1 та неонатології часто використовуються такі методи ситуаційного аналізу: аналіз конкретних клінічних ситуацій, розв'язання ситуаційних задач, методи ситуаційного навчання - метод кейсів, метод "інциденту" (невідкладна допомога на дитячих фантомах); метод програвання ролей, ігрове проектування [2].

В умовах інноваційного навчання сучасний педагог виступає в ролі організатора процесу навчання, творця умов для прояву ініціативи учнів. Студенти-медики можуть взаємодіяти один з одним, співпрацювати на підставі наявних знань і навичок, а також власного досвіду, отриманих на колишніх курсах. Вони навчаються толерантно спілкуватися між собою і з викладачем, критично мислити, приймати рішення. Результатом такої діяльності є вирішення проблеми, установлення шляхів виходу з критичної ситуації. Головним методом реалізації такої діяльності є спілкування, тобто обмін думками та знаннями в навчальному процесі, на основі якого активізується інтелектуальна діяльність, народжується нове знання, формується вміння, насамперед, використовувати теоретичні знання в конк-